

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τὴν Τετάρτην, 14^{ην} /27^{ην} Σεπτεμβρίου 2023, ἐωρτάσθη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἡ ἑορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία ἀναμνησθῆσκει ὅτι ἡ Ἁγία Ἑλένη, ἀποσταλεῖσα εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Μεγάλου Κωνσταντίνου, εὔρεν ἐπὶ τοῦ Φρικτοῦ Γολγοθᾶ τὸν Τάφον τοῦ Κυρίου καὶ τὸν Σταυρόν, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου προσηλῶθη διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, καὶ ἀνήγειρε τὸν Ναόν τῆς Ἀναστάσεως εἰς τὴν δεκαετίαν τοῦ 326-336 μ.Χ.

Πρὸς δόξαν τοῦ Σταυρωθέντος καὶ Ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἁγία Ἑλένη ἐτέλεσε τὰ Ἐγκαίνια τοῦ περικαλλοῦς Ναοῦ αὐτοῦ τὴν 13^{ην} Σεπτεμβρίου τοῦ 336 μ.Χ. παρουσίᾳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων Μακαρίου. Τότε ἀνύψωσε τὸν Σταυρόν τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ ἀτενίζουσιν μακρόθεν αὐτόν τὰ ἄθροα συνελθόντα πλήθη, τὰ ὁποῖα ἀνεφώνησαν πολλάκις τὸ «Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον».

Ἡ πρᾶξις αὕτη παρέμεινεν ὡς παράδοσις ἕκτοτε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἑορταζομένη τὴν ἐπομένην τῆς ἑορτῆς τῶν Ἐγκαινίων, ἥτοι τὴν 14^{ην} Σεπτεμβρίου.

Πρὸς τιμὴν τοῦ γεγονότος τούτου ἐτελέσθη Μέγας Ἑσπερινὸς ἀφ' ἑσπέρας εἰς τὸ Καθολικὸν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως μετὰ θυμιάματος καὶ Ἀρτοκλασίας, προεξάρχοντος τοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεοφίλου.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἑορτῆς, Τετάρτης 14^{ης} /27^{ης} Σεπτεμβρίου 2023, ἐτελέσθη θεία Λειτουργία εἰς τὸ Καθολικὸν τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεοφίλου καὶ συλλειτουργούντων τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καπιτωλιάδος κ. Ἡσυχίου, τοῦ Μητροπολίτου Ξάνθης κ. Παντελεήμονος, δύο Ἀρχιερέων τοῦ Πατριαρχείου τῆς Σερβίας, τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς Βλατάδων Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμορίου κ. Νικηφόρου, τῶν Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπων Γεράσων κ. Θεοφάνους, Κωνσταντίνης κ. Ἀριστάρχου, Πέλλης κ. Φιλουμένου, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλενουπόλεως κ. Ἰωακείμ, τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Μαδάβων κ. Ἀριστοβούλου, Ἀγιοταφίτῶν Ἱερομονάχων, ὧν πρῶτος ὁ Γέρων Καμαράσης Ἀρχιμανδρίτης π. Νεκτάριος, ιερέων ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῦ Ἀρχidiaκόνου π. Μάρκου καὶ τοῦ Ἱεροδιακόνου π. Εὐλογίου, ψάλλοντος τοῦ Ἱεροδιακόνου π. Συμεῶν καὶ τοῦ κ. Ἀγγέλου Γιαννοπούλου καὶ βοηθῶν αὐτῶν ψαλτῶν ἐντοπίων καὶ ἐξ Ἑλλάδος, τῇ συμμετοχῇ ἀθροῦς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος παρουσίᾳ τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Δημητρίου Ἀγγελοσοπούλου.

Ἄμα τῇ Ἀπολύσει τῆς θείας Λειτουργίας ἤρχισε ἡ λιτανεῖα ἀπὸ τοῦ Καθολικοῦ καὶ διελθοῦσα διὰ τοῦ προσκυνήματος τῆς Ἁγίας Ἀποκαθηλώσεως κατῆλθεν διὰ τῶν βαθμίδων εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ἁγίας Ἑλένης καὶ μετὰ τὸ θυμίαμα τοῦ Ἱεροῦ τῶν Ἀρμενίων καὶ τοῦ θρονίου τῆς Ἁγίας Ἑλένης κατηνύθη ἐν τῷ Σπηλαίῳ τῆς Εὐρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἐκεῖ ἔλαβε χώραν ἡ ὕψωσις εἰς τὸν τόπον τῆς Εὐρέσεως αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεοφίλου καὶ ἀνυψώθη τὸ Τίμιον Ξύλον πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος καὶ ἀκολούθως ἐψάλη τὸ «Ὁ Ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ ἐκουσίως» καὶ «Τὸν Σταυρόν Σου

προσκυνοῦμεν Δέσποτα καί τήν Ἁγίαν Σου Ἀνάστασιν δοξάζομεν». Μετά τήν τοποθέτησιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἰς τό σημεῖον τῆς Εὐρέσεως αὐτοῦ προσεκύνησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καί ὁ κ. Γενικός.

Ἀκολούθως ἡ λιτανεία κατηυθύνθη εἰς τόν Πανάγιον Τάφον καί ἐπορεύθη τρίς περίξ αὐτοῦ, τοῦ Τιμίου Ξύλου βασταζομένου ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῆς Α.Θ.Μ. καί τῶν Ἀρχιερέων καί ἀκολουθῶς ἀνῆλθεν εἰς τόν Φρικτόν Γολγοθᾶν, ὅπου καί ἐκεῖ ἀνυψώθη καί πάλιν ὑπό τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τά τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, ἐν ᾧ οἱ ἄθρόως προσελθόντες πιστοί ἔψαλλον τό «σῶσον Κύριε τόν λαόν σου» καί «τόν σταυρόν σου προσκυνοῦμεν Δέσποτα». Ἐκεῖ προσεκύνησαν καί πάλιν οἱ Ἀρχιερεῖς, ὁ κ. Γενικός καί πᾶς ὁ λαός βασταζόντες τούς κλώνους τῶν βασιλικῶν καί φυλάττοντες αὐτούς διά βοήθειαν εἰς τάς οἰκίας αὐτῶν.

Μετά τήν Ἀπόλυσιν ἐγένετο ἡ προσκύνησις ὑπό τοῦ ἐκκλησιάσματος τοῦ Τιμίου Ξύλου, τοῦ φυλασσομένου εἰς τήν θήκην τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ.

Ἄμα τῇ λήξει τῆς τελετῆς τῆς Ὑψώσεως, ἡ Πατριαρχική Συνοδεία ἀνῆλθεν εἰς τά Πατριαρχεῖα μετά πλήθους πιστῶν, τούς ὁποίους προσεφώνησεν ὁ Μακαριώτατος ὡς ἔπεται:

«Χριστός ἐν σταυρῷ· συνέλθωμεν καί κοινωνοί τῶν παθημάτων, ἵνα καί τῆς δόξης Αὐτοῦ γενώμεθα. Χριστός ἐν νεκροῖς, νεκρωθῶμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν ... Χριστός ἐν ᾧ· πρός τήν ὑποποιόν ταπείνωσιν συγκατέλθωμεν, ἵνα καί συναναστῶμεν καί συννυψωθῶμεν καί συνδοξασθῶμεν, τόν θεόν ὁρῶντες ἀεὶ καί ὀρώμενοι», λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐλαβεῖς Χριστιανοί καί προσκυνηταί,

Ἡ δύναμις τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ μᾶς ἠξίωσε νά ἐορτάσωμεν ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ τόπῳ τῆς ὑπό τῆς Ἁγίας Ἑλένης εὐρέσεως αὐτοῦ ἀλλά καί ἐν τῷ τόπῳ τῆς Σταυρώσεως τοῦ θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἐν τῷ Φρικτῷ δηλονότι Γολγοθᾷ, τόν ἐπικαλούμενον «Κρανίου Τόπον», τήν παγκόσμιον αὐτοῦ Ὑψωσιν.

Τό μέγα ὄντως μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας ὡς καί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τοῦ ὁποίου «ὁ λόγος τοῖς μέν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δέ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν», (Α΄ Κορ. 1,18), δέν δύναται νά κατανοηθῇ διά τῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς, ἀλλά μόνον διά τῆς πίστεως καί τῆς καθαρότητος τῆς ψυχῆς, ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός: «Μέγα γάρ ὁμολογουμένως τό τῆς θείας Οἰκονομίας μυστήριον οὐ νοήσει, πίστει δέ μόνῃ χωρούμενον, ἀγνείας ψυχικῆς, ἐκ φόβου θεοῦ καί πόθου συνισταμένης δεόμενον».

Ὁ Σταυρός εἶναι ἡ θυσιαστική δύναμις τοῦ θεοῦ· καί τοῦτο διότι ἐν τῷ Σταυρῷ καί διά τοῦ Σταυροῦ ἐτελέσθη τό μέγα μυστήριον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Γέγραπται γάρ «Ὁ θεός βασιλεύς ἡμῶν πρό αἰώνων εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς», (Ψαλμ. 73,12). Ὁ δέ Υἱός τοῦ θεοῦ, ὁ Χριστός, ἠγάπησε ἡμᾶς καί παρέδωκεν ἑαυτόν ὑπέρ ἡμῶν προσφοράν καί θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμήν εὐωδίας (Ἐφ. 5,2). Διά τοῦτο καί ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἷτιος σωτηρίας αἰωνίου», (Ἐβρ. 5,9).

Ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι «ἡ ὡραιότης τῆς Ἐκκλησίας», «τό στήριγμα τῶν πιστῶν», τό «ὄπλον κατά τοῦ διαβόλου». Ὁ Σταυρός εἶναι τό

τρόπαιον τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ δαίμονες τρέπονται εἰς φυγὴν.
«Τρόπαιον γάρ Χριστοῦ ὁ σταυρός· ἅπαξ μέν παγείς, αἰεὶ δέ δαίμονας
τρέπομενος», λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

Ὁ δέ Ἅγιος Κοσμάς ἐπίσκοπος Μαΐουμᾶ ἐξαίρων τὸν λόγον τῆς σημερινῆς μεγάλης
ἐορτῆς, τῆς Ὑψώσεως δηλονότι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἀναφωνεῖ ὑμνολογικῶς:
«Μυστικῶς εἶ θεοτόκε Παράδεισος, ἀγεωργήτως βλαστήσασα Χριστόν, ὅφ' οὗ τό τοῦ
Σταυροῦ ζωφόρον ἐν γῇ πεφυτούργηται δένδρον· δι' οὗ νῦν ὑψουμένου,
προσκυνοῦντες αὐτόν σέ μεγαλύνομεν».

Μέ ἄλλα λόγια, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς τέλειος θεός, εἶναι αὐτός, ὁ ὁποῖος
ἐφύτευσεν «τό ξύλον τῆς ζωῆς τοῦ Παραδείσου», (Γενέσ. 2,9). Ὁ ἴδιος κατὰ τὴν
ἐκ τῶν ἀγνῶν αἱμάτων τῆς Παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἐνσαρκώσεως καὶ
ἐνανθρωπήσεώς Του ἐφύτευσε «τό τοῦ Σταυροῦ ζωφόρον ἐν γῇ δένδρον».

Τό ζωφόρον δέ τοῦτο δένδρον δέν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τό ξύλον τοῦ Σταυροῦ, ἐπὶ τοῦ
ὁποίου ἐσταυρώθη καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ «ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ», (Ἐφ.
1, 7-8). Διὰ τοῦ σταυροῦ προσκυνοῦμεν «τόν ἐν αὐτῷ τῷ σταυρῷ ὑψωθέντα καὶ
θυσιασθέντα ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν Χριστόν τὸν θεόν ἡμῶν». Προσέτι τιμῶμεν
καὶ μεγαλύνομεν τὴν ὑπερευλογημένην θεοτόκον καὶ Μητέρα τοῦ θεοῦ, τὴν
γεννήσασαν τὸν θεόν Λόγον καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ᾧ ἡ δόξα καὶ
τό κράτος νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ἐτη πολλά».

Μετά τὴν προσφώνησιν ταύτην τούτους ηὐλόγησεν ὁ Μακαριώτατος, ἐν ᾧ ἀπένειμε
τὴν τιμητικὴν διάκρισιν τοῦ Ἀνωτέρου Ταξιάρχου τοῦ Τάγματος τῶν Ἱπποτῶν τοῦ
Παναγίου Τάφου εἰς τὸν ἡγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βλατάδων Θεοφιλέστατον
Ἐπίσκοπον Ἀμορίου κ. Νικηφόρον εἰς ἀναγνώρισιν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ
ἐπιτελουμένου ὑπὸ τοῦ κέντρου τῆς Μονῆς ταύτης ἀξιολόγου θεολογικοῦ καὶ
ἐνωτικοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν ἔργου καὶ τῆς παροχῆς φιλοξενίας εἰς φοιτητάς τοῦ
Πατριαρχείου εἰς αὐτό.

Τά πλήθη τῶν πιστῶν, λαβόντες τὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν, ἀνέπεμψαν δόξαν εἰς
τὸν θεόν διὰ τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ Σταυροῦ
τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας